
Onderwerp: Voedsel op de agenda in 2018

Van: Bat de J. (Jo-Annes)

Verzonden: donderdag 11 januari 2018 16:22

Aan: Vette I.E. (Ilona) <ie.vette@zeeland.nl>

Onderwerp: Voedsel op de agenda in 2018

Geachte heer/mevrouw,

Een nieuw jaar, maar zeker geen nieuw begin: voor ons 'voedselrijk' Zeeland in ieder geval.

Want in de Zeeuwse landbouw-, visserij- en aquacultuursector hebben we de afgelopen jaren een steeds intensievere samenwerking opgebouwd. En daar willen we op voortborduren.

Een samenwerking die nodig is om problemen het hoofd te bieden, maar ook kansen te benutten. Want die zijn er. De foodsector is goed voor 15 % van de werkgelegenheid in Zeeland en van onze culinaire topproducten genieten wij zelf, maar jaarlijks ook honderdduizenden toeristen.

Daarom is het goed om aan het begin van een nieuw jaar nog eens even stil te staan bij het belang van de sector voor Zeeland, en voor Nederland. En ook op mondiaal niveau zal het belang van voedselkwaliteit, -veiligheid en – zekerheid de komende jaren alleen maar toenemen. Onze rol en ambities voor het komende jaar hebben we verwoord in de food agenda 2018 "Voedselrijk Zeeland".

Deze food agenda hebben we gisteren ook overhandigd aan minister Schouten tijdens haar werkbezoek in Zeeland. We hebben een beroep aan het Rijk gedaan op de middelen uit het Regeerakkoord, ter versterking van het Zeeuwse vestigingsklimaat en de leefbaarheid. De voedsel sector kan daarin een belangrijke rol spelen.

Ik heb mij voorgenomen om (ook) in 2018 voedsel prominent op de Zeeuwse en nationale agenda te zetten. Ik hoop ook dit jaar weer op uw enthousiasme en inzet te kunnen rekenen!

Met vriendelijke groet,
Jo-Annes de Bat

Gedeputeerde landbouw, visserij en aquacultuur in Zeeland

Voedselrijk Zeeland

FOOD AGENDA 2018

COLOFON

De Food agenda is een uitgave van de Provincie Zeeland

Fotografie:

- Ben Biondina
- Cor van Oers, Delphy
- Provincie Zeeland *DNA-Beeldbank op [www.laatzeelandzien](http://www.laatzeelandzien.nl)*
- Ruden Riemens
- Jord Stenvert

Opmaak: Provincie Zeeland

Deze uitgave is een initiatief van de Provincie Zeeland, in samenwerking met de Stuurgroep AFC Agri & Food Centrum Colijnsplaat en de Stuurgroep Visserij Initiatief Zeeland.

januari 2018

Voedselrijk Zeeland

FOOD AGENDA 2018

Zeeland telt 2879 agrarische bedrijven met een gezamenlijke oppervlakte van 118.806 hectare, waarvan 85.055 hectare akkerbouw

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	5
2018	7
Waar staat food op de agenda?	11
Een greep uit de kansrijke initiatieven die de Provincie Zeeland financieel ondersteunt	13
Terugblik: wat hebben we afgelopen periode bereikt	15

“Als minister van LNV wil ik boeren, tuinders en vissers perspectief bieden. Ik ben trots op deze hardwerkende mannen en vrouwen. Ze werken iedere dag met hart en ziel om te zorgen voor ons eten.”

*Carola Schouten,
minister LNV*

Zeeland telt circa 160 vissersschepen die actief zijn in de zee- en kustvisserij, binnenvisserij en mossel- en oesterkweek

Inleiding

Landbouw en Visserij zijn onlosmakelijk met Zeeland verbonden. Onze provincie vormt de grootste akkerbouwprovincie van Nederland en één van de belangrijkste centra voor de handel in vis en schaal- en schelpdieren in Europa.

De Foodsector, de hele keten van landbouw- en visserijbedrijven, is goed voor 15% van de werkgelegenheid in Zeeland. De producten die deze sector voortbrengt worden duurzaam geproduceerd en over de hele wereld geëxporteerd. Deze culinaire topproducten zijn voor honderdduizenden toeristen die onze provincie jaarlijks bezoeken een goede reden om dat te doen. Binnen het Zeeuwse Foodcluster werken het bedrijfsleven, de regionale overheden en de kennisinstellingen nauw samen om bedreigingen het hoofd te bieden en kansen te benutten. Gezamenlijk zorgen wij er voor dat Zeeland zijn positie als belangrijke voedselproducent, -verwerker en -distributeur behoudt en uitbreidt. In deze Food agenda leest u hoe we dat doen.

Vlissingen, Breskens, Colijnsplaat, Yerseke, Bruinisse, Zierikzee en Tholen zijn de belangrijkste vissershavens

"De provincie is onze bondgenoot bij de aanpak van de problematiek waarmee de oestersector momenteel geconfronteerd wordt".

*Jaap de Rooij,
secretaris Nederlandse
Oestervereniging*

Aanvoerwaarde oestersector
€ 7.500.000

2018

- De voor Zeeland belangrijke fruitsector laten we kennismaken met nieuwe technieken in het Interreg-project fruitteelt. Daarnaast zetten we in het kader van de Omgevingsvisie ook in op zoetwaterbeschikbaarheid wat ook voor de fruitteelt een heel belangrijk onderwerp is.
- Samen met de verschillende deelsectoren werken we in het kader van de **Visserijtop Zuidwest Nederland** aan een toekomstbestendige visserijsector.
- In het kader van de Stuurgroep Visserij Initiatief Zeeland overleggen wij met onze partners over de mogelijkheden om de economische structuur van het Zeeuwse **visserijbedrijfsleven** verder te versterken.
- Samen met andere partijen willen we onderzoek uitvoeren naar de draagkracht van de Deltawateren. Dit is van belang voor de natuur, de (sport) visserij en de schelpdiersector.
- We faciliteren het agro food overleg Zeeland. Met 25 vertegenwoordigers uit de agro food keten verbinden we initiatieven.
- We werken aan het **Agri & Food Centrum Colijnsplaat (AFC)**: Zeeland als het kennis- en informatiecentrum voor plantaardige teelten en ketenontwikkeling.
- De landbouwsector kan een belangrijke bijdrage leveren aan **de mondiale klimaatdoelstellingen**. In dit kader gaan we samen met de sector inzetten op CO2 opslag, energiebesparing en -opwekking.
- Onze **lobby bij het Rijk en Europa** voor verzachting van de gevolgen

De Foodsector is goed voor 15 % van de
Zeeuwse werkgelegenheid

“Kringloop landbouw is de enige manier om voldoende gezond voedsel te produceren, zonder de aarde verder te belasten. Zeeland heeft alles in huis om te laten zien hoe je dat doet: akkerbouw, tuinbouw, veehouderij, aquacultuur en visserij verknopen tot een voedselsysteem waarin niets van de eiwitten die de natuur ons helpt te produceren verloren gaat. Een circulaire bio-economie waarin Zee en Land elkaar versterken!”

*Martin Scholten, algemeen directeur
Animal Sciences Group Wageningen UR*

Grootste akkerbouwprovincie
van Nederland

die de invoering van de aanlandplicht met zich meebrengt, toestemming voor het gebruik van de pulstechniek en inachtneming van de belangen van de visserij bij de Brexit-onderhandelingen zullen wij onverminderd voortzetten.

- We maken werk van **duurzame landbouw**: het Rijk en Europa zetten in op duurzame landbouwontwikkeling. De belangrijke productiefactoren bodem, water en biodiversiteit gaan we centraal stellen en samen met ondernemers werken we aan concrete initiatieven om de sector meer **natuurinclusief** te maken.
- Kansrijke innovaties die een bijdrage kunnen leveren aan de verdere versterking en ontwikkeling van het **Zeeuwse Food-cluster** zullen wij ook in 2018 ondersteunen
- We blijven de zoektocht naar nieuwe gewassen voor de groene economie in de bio based innovations garden in Colijnsplaat ondersteunen.
- Wij zullen de **zichtbaarheid** van Zeeland én onze voedselproducerende sectoren in de komende periode nadrukkelijk vergroten. Ook werken we aan verbetering van de kennis van onze streekproducten en het opleidingsniveau in de vrijetijdssector. Dit doen we samen met onze partners.
- De combinatie van **Foodproductie en vrijetijdseconomie** is succesvol. In 2018 werken wij samen met ondernemers en andere partners aan de verdere uitbreiding ervan.
- De teelt van **zeewier** biedt perspectief. Reeds twee bedrijven zijn op commerciële basis in Zeeland actief. De verdere ontwikkeling van de sector zullen wij steunen.

Zeeland telt 3 visafslagen met een
gezamenlijke omzet van € 40.000.000

“Zeeland is een excellente voedingsbodem voor de agrofoodsector. We vinden er vruchtbare grond, expertise, ondernemerschap, innovatie en samenwerkende partijen. Hierdoor kunnen boeren en tuinders niet alleen voedsel van hoge kwaliteit produceren, maar leveren ze ook een bijdrage aan de maatschappelijke vragen van onze tijd: klimaat, voedselzekerheid en – veiligheid en vitaal houden van het platteland. Agrarisch ondernemers in Zeeland bieden oplossingen voor deze vraagstukken, van wereldwijd tot dichtbij.

Joris Baecke, voorzitter ZLTO

In Zeeland leven 58.807 runderen

Waar staat food op de agenda?

- Provincie Zeeland is aangesloten bij het Bestuurlijk Platform Visserijoverheden. Hiervan maken 25 regionale overheden, die op enigerlei wijze afhankelijk zijn van visserijactiviteiten binnen hun provincie- of gemeentegrenzen, deel uit. De Provincie Zeeland is voorzitter van dit landelijke platform.
- Op provinciaal niveau vormt het Visserij Initiatief Zeeland, het overlegplatform waar visserij- en natuurorganisaties, overheden en kennisinstututen samenwerken aan een duurzame visserijsector in Zeeland.
- Het overlegplatform Agro Food is in 2017 opgericht als uitvloeisel van het advies Zeeland in Stroomversnelling. Hierin werd geconcludeerd dat het agro food cluster in potentie sterk is (denk hierbij aan het unieke uiencluster en de aardappelketen) maar dat structurele samenwerking deze positie nog verder kan verbeteren. Op initiatief van de provincie Zeeland is het platform opgericht met vertegenwoordiging van ondernemers, kennisinstellingen en mede-overheden.

7.448 mensen zijn werkzaam in de landbouw

“Het Zeeuwse foodcluster heeft een bijzonder sterk economisch en bestendig fundament en biedt de afnemers in de keten veel diversiteit en kwaliteit. Met een intensievere onderlinge samenwerking en meer focus op innovaties kan de slagkracht van de Zeeuwse foodsector alleen maar verder vergroten”.

Wilfred van Elzaker, voorzitter FoodDelta Zeeland

Belangrijk centrum voor vis, schaal- en
schelpdierhandel

Een greep uit de kansrijke initiatieven die de Provincie Zeeland financieel ondersteunt

- **Smart Farming/precisielandbouw.** Ondersteuning OP Zuid traject "Praktijkcentra Precisielandbouw". Het project heeft als doelstelling het ontwikkelen en exploiteren van een proeftuin voor precisielandbouw om daarmee innovatie en de adoptie van precisielandbouw in Nederland te versnellen.
- Ook in 2017 is een bijdrage verleend aan de **stichting Zeker Zeeuws** voor de certificering en promotie van Zeeuwse producten. Inmiddels hebben ruim 100 bedrijven zich aangesloten bij dit initiatief.
- **Nieuwe duurzame teelten: soja project.** Een aantal telers heeft samen met CZAV ervaring opgedaan met de teelt van soja voor consumptie in Zeeland.
- **Aqua Valley** is een samenwerkingsproject tussen 5 ondernemingen (Seafarm, Kingfish Zeeland, stichting Zeeschelp, Aquamarine en Green Shrimpfarming) en twee kennisinstituten (Wageningen Marine Research en HZ Delta Academy). Doel van het project is de verdere ontwikkeling van de aquacultuursector in Zeeland.
- De haalbaarheid van een **geïntegreerde kreeftenveiling**, mosselveiling, exporuimte, proeverij en congresfaciliteiten in Yerseke wordt onderzocht.

Aanvoerwaarde mosselsector
€ 55.000.000

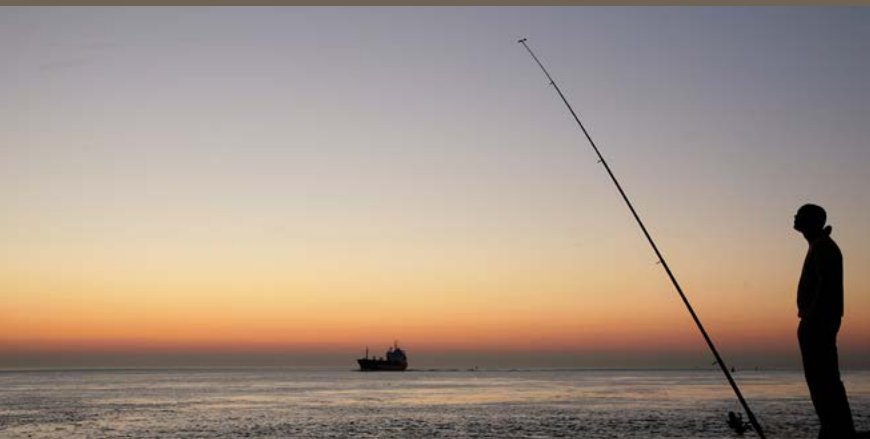
- **New food:** onderzoeken kansen “nieuwe” voedselgewassen voor Zeeland. In Colijnsplaat worden door Rusthoeve, Delphy en ZLTO een aantal “**nieuwe**” **gewassen**, zoals quinoa en zoete aardappel getest op marktpotentie.
- Project **climate economy**. Binnen dit project wordt bij ondernemers geïnventariseerd waar kansen liggen voor energiebesparing en energieopwekking.
- Het publieksevenement “de langste **mosseltafel** van België” is ondersteund vanwege de promotie en zichtbaarheid van de Zeeuwse mosselsector.
- **AFC Agri & Food Centrum Colijnsplaat**, doorontwikkeling samenwerking. Samenwerking tussen ZLTO, Rusthoeve, Delphy, ZAJK en Fooddelta Zeeland is concreet vormgegeven.
- We hebben zes kansrijke ondernemersinitiatieven ondersteund voor de **innovatieve kweek van oesters**.
- Samen met het bedrijfsleven zijn we er in geslaagd een commerciële schelpdiercultuur in het **Veerse Meer** te introduceren
- Doorontwikkeling Stichting Fooddelta Zeeland. Fooddelta Zeeland heeft de Zeeuwse activiteiten in de **Dutch Agri Food week 2017** gecoördineerd en een onderzoek naar hergebruik van reststromen uitgevoerd.
- Met de **Jonge Boeren Regeling** zijn weer een groot aantal jonge ondernemers ondersteund bij hun duurzame investeringen zoals zonnepanelen en precisiebemesting.
- We ondersteunen de realisatie van de Visserij Experience Breskens; een belevingscentrum over het vissersleven en de Noordzeevisserij.

De totale omzet van de Zeeuwse schelpdiersector bedraagt € 300.000.000

Terugblik: wat hebben we afgelopen periode bereikt?

- **Plan van Aanpak oesterproblematiek**
Gezamenlijk met de Nederlandse Oestervereniging en het ministerie van Economische Zaken hebben we een Plan van Aanpak opgesteld om de problematiek waarmee de oestersector geconfronteerd wordt, het hoofd te bieden.
- **Lobby ten aanzien van dreigend verbod gebruik Maleïnehydrazide (MH) in uien**
Dreigend verbod op gebruik van de kiemremmer (MH) in uien zou zeer nadelige gevolgen hebben voor het voor Zeeland belangrijke uiencluster. Samen met de sector hebben we een actieve lobby gevoerd bij het Rijk en Europa. Met uiteindelijk een succesvol resultaat: MH mag onder voorwaarden verder gebruikt worden.
- **Beleid proceswater en tarra**
In 2017 hebben wij beleidsregels vastgesteld voor het lozen van water en het storten van afvalresten van schelpdieren, afkomstig van de verwatering of verwerking van schelpdieren, in de Oosterschelde. Dit ter voorkoming van het risico dat probleemsoorten van elders zich vestigen in de Oosterschelde.
- **Aquacultuur Colijnsplaat**
Gezamenlijk met de gemeente Noord-Beveland hebben wij medewerking verleend aan de verdere invulling van het aquacultuurterrein Colijnsplaat: een voor Nederland unieke

Productiewaarde foodsector: € 1,700.000.000
toegevoegde waarde: € 800.000.000

In september 2016 bezocht Koningin Maxima een aantal Zeeuwse visserij- en aquacultuur bedrijven

clustering van innovatieve aquacultuurbedrijven op een terrein van 33 hectare aan de rand van de Oosterschelde.

- **Ondersteuning ondernemers in de Fipronyl affaire**
Pluimveehouders die door malafide handelen van een schoonmaakbedrijf te maken kregen met sancties en hierdoor veel schade hebben geleden zijn bezocht en bij het Rijk hebben we aandacht gevraagd voor hun situatie.
- **Beleid beroepsmatig rapen oesters**
In 2017 zijn wij een proef gestart met het rapen van schelpdieren in de Oosterschelde voor commerciële doeleinden. 45 vergunninghouders mogen gedurende drie jaar in de daarvoor opengestelde gebieden schelpdieren rapen. Na drie jaar wordt de proef geëvalueerd.
- **Lobby ten aanzien van de belangrijkste dossiers in de zee- en kustvisserij**
In 2017 hebben wij ons zowel op nationaal als Europees niveau ingezet om de besluitvorming op een drietal dossiers, te weten de Brexit, de pulsvisserij, en de aanlandplicht ten gunste van de visserijsector bij te sturen.
- Een unieke en vergaande samenwerking tussen ondernemers, overheden en onderzoeksinstituten heeft er toe geleid dat de **kennis- en onderzoeksinstituten** Wageningen Marine Research en het Koninklijk Nederlands Instituut der Zee blijvend in Zeeland zijn gevestigd.

Wintertarwe is met 29.126 hectare het grootste gewas in de Zeeuwse akkerbouw

In Zeeland zijn circa 35 kreeftenvissers actief die gezamenlijk 16.000 kg kreeft aanvoeren op de vismijn in Colijnsplaat

